

En museimyndighet för hela den historiska utvecklingen i Sverige

Arbetets museums tolkning av den föreslagna omorganisationen

Som Arbetets museum tolkar den föreslagna omorganisationen är syftet att skapa en museimyndighet som har potentialen att leverera attraktiva och ambitiösa kunskapsunderlag, nationellt och internationellt, som ger förutsättningar för många människor att tolka och förstå det diversifierade, heterogena och polyfona kulturarvet. Det nya SHMM ska också verka inspirerande och agera föregångare gentemot övriga museisverige.

Kulturdepartementets förväntningar på det nya SHMM

Promemorian uttrycker stora förväntningar på den föreslagna museimyndigheten som genom bredd och spets i sina kompetenser ska ha förutsättningar att handskas med ett alltmer problematiserat historiebruk. Kultur och kulturarv har de senaste åren seglat upp som en skarp konfliktyta mellan nationalistiska och, i brist på bättre termer, postmoderna tolkningar av kulturarvet. Inom nationalistisk retorik har olikheter inom kultur och kulturarv ersatt etnicitet och ursprung som förklaringsmodell till samhällsliga konflikter.

Genom sammanslagningen och skapandet av en stor museimyndighet för hela den historiska utvecklingen hoppas man skapa förutsättningar för att bland annat:

- behandla och problematisera idéer och föreställningar om kulturarv och historiebruk
- behandla uppkomsten av nationalstaten Sverige och såväl belysa som problematisera föreställningar om svenskhet
- på ett konstruktivt och initierat sätt ta del i offentlig debatt i ovanstående ämnen

Arbetets museum anser att det är klokt och nödvändigt att rusta museisverige för dessa debatter.

Geografisk och social räckvidd

Promemorian nämner att den nya myndigheten ska vara nationell och att verksamheten ska vara en angelägenhet för alla människor i landet. Arbetets museum vill understryka vikten av denna ambition; att nå utanför storstad och medelklass med underlag för breda samtal om kultur, arv och identitet är av stor betydelse för syn på tolerans, delaktighet och i förlängningen demokrati och välfärd. Vi vill därför understryka vikten av geografisk och social räckvidd och lyfta frågor om hur hela landet kan omfattas av satsningen.

Kompetens att nå ut

Promemorian uttrycker föredömligt höga förväntningar på den nya myndigheten. Arbetets museum efterfrågar samma höga förväntningar på alla museer som uppstår statliga medel.

Uppdraget till den nya myndigheten bör därför inte begränsas till att gälla kompetensutveckling av personalen inom den nya SHMM. Uppdraget bör istället formuleras så att det rör kompetens att nå ut till hela museisektorn. Sverige som samhälle har behov som inte kan inskränkas till en museimyndighet med den beskrivna kompetensen, vi behöver en sektor som kan nå hela landet med öppna och fördjupande diskussioner. Uppdraget bör därför fokusera på att utveckla kompetens i att nå ut; att ge inspiration, kunskapsunderlag och agera föregångare till hela museisektorn så att de perspektiv som utvecklas på den nya myndigheten får ett genomslag i hela branschen.

Målgrupper – ideella krafter på arbetslivsmuseerna

Lika viktigt som att nå människor i hela landet geografiskt är att nå människor ur olika samhällsgrupper. Riktlinjerna till den nya myndigheten måste vara glasklara i att målgruppen inte begränsas till redan frälsta akademiker. Ett kraftfullt redskap för att nå utanför storstad och medelklass finns i arbetslivsmuseerna. Arbetets museum ser att de har enorm potential att vara en del av förverkligandet av den föreslagna myndighetens fokus på demokrati, tolerans och alla människors lika värde. Vi ser följande fördelar i att inkludera arbetslivsmuseerna i myndighetens intentioner:

- arbetslivsmuseerna har genom sin lokala närvaro i hela landet en trovärdighet som kommer att vara av stor vikt i det fortsatta arbetet med att inkludera många människor i arbetet med ett demokratiserat kulturarv
- arbetslivsmuseerna engagerar människor på platser som övrigt statligt finansierad kultur inte når
- arbetslivsmuseernas fysiska lämningar förmedlar berättelser om hur det industriella kulturarvets folkrörelser drivit fram demokrati, allas lika värde och yttrandefrihet. Denna insikt kan användas för en diskussion kring hur dessa värden behöver utvecklas idag.

Att nå arbetslivsmuseerna och deras publik med erbjudanden om att vara en del av förverkligandet av den föreslagna myndighetens intentioner ger en enorm uppväxling på utfallet av den statligt finansierade kulturen. Arbetets museums projektidé Sveriges demokratiska historia (se bilaga) är en väg att gå för att inkludera arbetslivsmuseerna i ovanstående idéer.

Norrköping den 20 juli 2016

Niklas Cserhalmi, museidirektör, Arbetets museum